

Toomas Tõnise
EOK peasekretär

VABATAHTLIKU SPORDILIIKUMISE KUJUNEMINE

+

+

SISUKORD

VABATAHTLIKU SPORDILIIKUMISE KUJUNEMISEST EESTIS.....	3
II MAAILMASÕDA JA NÕUKOGUDE VÕIMU PERIOOD	4
ÄRKAMISAEG SPORDILIIKUMISES	6
RIIKLIK ISESEISVUS JA SPORDIORGANISATSIOONIDE RAHVUSVAHELINE TUNNUSTAMINE	9

+

+

VABATAHTLIKU SPORDILIIKUMISE KUJUNEMISEST EESTIS

Vabatahtlikud spordiharrastajate ühendused – spordiklubid, mida võib pidada Euroopa kultuurriikide kingituseks spordiliikumisele – omavad paarisaja-aastast ajalugu ja on spordiliikumise põhiliseks organisatsiooniliseks vormiks ka tänapäeval enamikes Euroopa riikides ja Euroopa mõjudega riikides.

Ka Eestis algas 19. sajandi teisel poolel Eestis võimlemisühingute ja spordiseltside moodustamine. Esimesed seltsid olid asutatud küll sakslaste poolt: Revaler Turnverein - 1863, Dorpater Turnverein - 1864 ja Dorpater Ruderclub – 1875. 1880-ndatel loodi klubisid ka raskejõustikus, purjetamises ja jalgrattasõidus.

1888.a. asutas Gustav Boesberg esimese eestlaste raskejõustikuringi (mitteametliku), millest kasvas välja Tallinna Vabatahtlik Atleetide Klubi. Esimese ametliku Eesti spordiseltsina asutati Saadjärve Jalgratta Sõitjate Selts 1896. aastal, tuntumatest veel Tartu Jalgratta Sõitjate Selts "Taara" 1898. ja Tallinna Jalgrattasõitjate Selts "Kalev" 1901. aastal. Sellest ajast algas paljude spordialade areng Eestis.

Tänase spordikorralduse alused Eestis loodi 90 aastat tagasi. Oma-riikluse teisel aastal, kui toimusid veel Vabadussõja lahingud, kutsuti Eestimaa Spordiseltsi „Kalev“ eestvedamisel 1919. aasta novembris kokku **I Spordi Kongress**. Kongressil otsustati moodustada spordi juhtimise keskorgan Eesti Spordi Liit ja saata võistkond 1920. aasta Olümpiamängudele Antverpenis. Rahvusvahelise Olümpiakomiteega sidemete loomiseks otsustati ellu kutsuda Eesti Olümpia Komitee (EOK). Eesti Spordi Liidu (ESL) asutamiskoosolek toimus 20. jaanuaril

☑ *Esimeste seltside ja klubide loomine*

☑ *Üleriigiliste organisatsioonide loomine.*

☑ *I Spordi Kongress novembris 1919*

1920.a. Seda kuupäeva võib lugeda organiseeritud spordiliikumise alguseks Eestis.

Edukas esinemine Antverpeni OM-il, spordi kiire ja laiaulatuslik areng esitasid uued väljakutsed ka spordikorraldusele. Arenevad spordialad „ei mahtunud“ enam ESL-i kui mitme spordiala ühisliidu raamidesse. Klubide ja seltside initsiatiivil loodi 1921. aastal esimesed spordialaliidud Eesti Jalgpalli Liit ja Eesti Talispordi liit, oma spordialaliidu loomist plaanisid ka raskejõustiklased ja veespordiga tegelevad klubid.

1922.a. asutati ja 22. novembril 1923.a registreeriti kohtus Eesti Spordi Keskliit, uus spordi arendamiseks ja koordineerimiseks loodud keskorganisatsioon. 8 detsembril 1923.a. registreeriti kohtus Eesti Olümpia Komitee, Eesti olümpiaorganisatsioon. ESL-st sai Eesti Kergejõustiku, Raskejõustiku ja Veespordi Liit.

1925. aastal võttis Riigikogu vastu Kultuurkapitali seaduse, mille koosseisus ESK taotluse põhjal ka kehakultuuri sihtkapital ühena kuuest sihtkapitalist. ESK vedamisel ja Kultuurkapitali laenude abil valmis 1926.a. Kadrioru Staadion, alates 1926.a. toimusid ESK korraldusel süstemaatilised kehakultuurikursused kohtadel, 1927.a. alustas ESK Eesti Kehakultuuri Aastaraamatute väljaandmist. 1934. aastal korraldas ESK esimesed Eesti Mängud ja 1939.a. teised Eesti Mängud.

II MAILMASÕDA JA NÕUKOGUDE VÕIMU PERIOOD

1940. aastaks oli toleaegete spordijuhtide arvates spordijuhtimises ja -korralduses saavutatud stabiilsus, plaanis oli spordihoonete ja -rajatiste laiaulatuslik väljaehitamine.

1940. aastal tegutsesid kaks spordi keskorganisatsiooni ESK ja EOK, 11 üleriigilist spordiliitu (Eesti Jahtklubide Liit /purjetamine, jääpurjetamine/, Eesti Jalgpalli Liit, Eesti Kergejõustiku Liit /kergejõustik, jalgrattasport/, Eesti Käsipalli Liit /korvpall, võrkpall, pesapall/, Eesti Laskurliit, Eesti Maadluse-, Poksi- ja Tõsteliit, Eesti Talvespordi Liit /suusatamine, uisutamine, kelgusport/, Eesti Tenniseliit, Eesti Veeremängu Liit, Eesti Veespordi Liit /ujumine/, Eesti Võimlejate Liit ja Eesti Noorte Spordiliit) ning 11 maakonna spordiliitu (Harjumaa Spordiliit, Järvamaa Spordiliit, Läänemaa Spordiliit, Petserimaa Spordiliit, Pärnumaa Spordiliit, Saaremaa Spordiliit, Tartumaa Spordiliit, Valgamaa Spordiliit, Viljandimaa Spordiliit, Virumaa Spordiliit ja Võrumaa Spordiliit).

Kõik Eestis tegutsevad spordiliidud kuulusid vastavatesse ülemaailmsetesse või üleeuroopalistesse spordiföderatsioonidesse ning Rahvusvaheline Olümpiakomitee tunnustas Eesti Olümpia Komiteed.

Juriidilise isikuna registreeritud ja mõnda spordiliitu ning piirkondliku spordiliitu kuuluvate spordiklubide arv oli 1940. aasta kevadeks 251, s.h. Harjumaal/Tallinnas 75, Järvamaal 19, Läänemaal 12,

Esimesed spordialaliidud

Eesti Spordi Keskliit

Eesti Olümpiakomitee

Arengud aastani 1940

Petserimaal 5, Pärnumaal 27, Saaremaal 5, Tartumaal 34, Valgamaal 6, Viljandimaal 15, Virumaal 46 ja Võrumaal 7.

Lisaks spordiklubidele oli ESK poolt arvele võetud ka teised klubid, seltsid ja ringid, koolide spordiringid, kaitseliidu kompaniid, tuletõrjeühingud, haridus- ja kultuuriseltsid ning muud, kui nad tegelesid ka kehakultuuri ja spordiga. Neid oli kokku ligi 500.

22 iseseisvusaasta jooksul võitsid Eesti sportlased OM-delt 6 kuld-, 6 hõbe- ja 9 pronksmedalit, MM-delt 116 ja EM-delt 52 medalit, 21 spordiala koondised kohtusid 724 korral teiste riikide võistkondadega, edukamad alad olid laskesport, kreeka-rooma maadlus, tõstmine, kergejõustik, poks, jalgpall ja male.

Eestimaal loendati 119 spordiväljakut, 63 võimlat ja 25 välisujulat.

+ 1940. aastal Eesti Vabariigi okupeerimise järel tagandati senine juhatuse ning ametisse määrati uuele võimule lojaalsed tegelased. Samal aastal lõpetati kõikide organisatsioonide tegevus, kes olid "vastuolus töötava rahva huvidega". ESK ja EOK tegevus lõpetati 1940. aasta lõpus ja Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 24. detsembrist 1940 asutati Eesti NSV Kehakultuuri- ja Spordikomitee.

Teise Maailmasõja ajal, 1943. aastal taastati Eesti Spordi Keskliit, tegusemisloa said Saksa okupatsioonivõimude poolt spordiliidud jalgpallis, kergejõustikus, maadluses, poksis, tõstmises, käsipallis ja veeremängus, kehtima jäid esimese iseseisvusaja põhikirjad. Kuid Eesti taasokupeerimisega NSVL poolt 1944. aastal kehtestati taas nõukogulik spordikorralduse mudel, mis jäi kehtima kuni 1980-ndate aastate lõpuni.

+ Nõukogulikku spordimudelit iseloomustas absoluutne riigikesksus, tsentraliseeritus ja nagu teisteski valdkondades, duaalne juhtimine partei- ja riigiaparaadi poolt. Tsentraalses planeerimises ja juhtimises, hierarhilises organisatsioonilises süsteemis, 100%-lises rahastamises riigi eelarvest, jõulises kontrollis plaanide täitmise ja rahade kasutamise üle on kindlasti palju positiivset, eriti konkurentsitihedas ja eesmärgistatud tippspordis. Tänapäevase tarkusega ja emotsioonidevabalt oleks väär väita, et NL spordisüsteem oli läbini halb või ei võimaldanud sportimist või talentidel oma töökuse ja annete realiseerimist. Positiivsena tuleb välja tuua koondvõistkondade tsentraliseeritud ettevalmistust, spordikoolide võrgustikku, kus toimus süsteemne õppe-sportlik töö erinevatel tasemetel (algettevalmistus, õppetreening, sportlik täiustus, kõrgem spordimeisterlikkus), ühtse spordijärkude süsteemi väljatöötamist, spordiehitiste plaanipärast rajamist, gradatsioonid võistlussüsteemi, tugevat spordiorganisat-

**Spordikorraldus
nõukogude ajal**

siooni töökohtades ja õppeasutustes, spordialase kõrghariduse ja treenerikoolituse korraldamist, sporditeaduse ja spordimediitsiini eri suundade rahastamist ja arendamist ning mitte samuti mitte vähetahtsana spordi kaudu elukvaliteedi olulist parandamist ja tippspordi ning tippspordlaste privilegieeritud staatust üldises materiaalses vähekindlustatuses. Samas ei saa tolle aja töökorraldust ja hoiakuid absolutiseerida ega kontekstivabalt üle kanda. See sõltus ühiskondlik-poliitilisest formatsioonist ja riigikorrast. Riigikord oli rajatud kommunistlikule ideoloogiale, kõik abinõud selle üleoleku saavutamiseks või näitamiseks, kaasaarvatud sport, olid head.

Millised olid siis peamised negatiivsed pooled? Kõigepealt isoleeritus muust maailmast, tänapäeval nii tavapärase riigipiire ületavate spordikontaktide äärmine piiratus ja rahvusvaheliselt oma rahvusriigi esindamise võimatus. Riikliku süsteemi ainudomineerimise tõttu iseorganiseerumise, vaba ühinemise ja iseotsustamise välistatus, otsustusõigus oli riiklike spordikomiteede süsteemi ja ametkondlike (loe riiklike) spordiühenduste, mitte spordiföderatsioonide käes, seega toimis mitte spordialakeskne vaid ametkondlik ja territoriaalne juhtimine, plaanitaitmise ja kiire silmapaistmise nimel forsseerimine spordikoolides, tippspordiks mitesobilike laste ja noorte kiire kõrvaleheitmine, kunstlike piirangute sätestamine ja iseregulatsiooni välistamine. Pingeliste plaanide, sotsialistlike võistluste ja sageli totraste nõudmiste maailmas tekkis kiiresti bluffimine, valeandmete esitamine, näidisürituste korraldamine. Ka head ideed ja eesmärgid muutusid püüdlikus plaanitaitmise saginas mõttetuks bürokraatiamänguks, raske oli uskuda või võrrelda spordi arengut näitavaid arvandmeid.

Vaatamata sellele, et Eesti ei saanud iseseisva rahvusriigina esineda olümpiamängudel, maailma- ja Euroopa meistrivõistlustel, suutis eesti rahvas säilitada sportimishuvi. Sport oli jäänud üheks vähestest valdkondadest, kus oli võimalik edukate startide ja võitudega hoida üleval rahva ühtekuuluvustunnet ning iseseisvusideaale. Eestlased oskavad hinnata ja austada sportlaste edukust, eriti kui selleks tuli end äärmiselt tugevas konkurentsivõideldada tollaegse NSVL koondvõistkondadesse. Aastatel 1947 - 1990 võitsid Eesti sportlased OM-delt 12 kuld-, 11 hõbe ja 12 pronksmedalit, MM-delt võideti 167 ja EM-delt 288 medalit.

ÄRKAMISAEG SPORDILIIKUMISES

1980-ndate teise poole uus ärkamisaeg mõjutas tugevalt ka Eesti spordiliikumist. Avardunud kontaktid spordiorganisatsioonide ja kolleegidega teistest riikidest panid paljusid aru saama spordiliikumise põhiväärtustest ja –vabadustest, rahvusvahelisse spordiliikumisse taaslülitumise olulisusest. Uuenevas olukorras osati paremini hinnata Eesti Vabariigi ajal toimunud spordisüsteemi plusse ja tunnetati vajadust painutada ning muuta aastakümneid kehtinud tsentraliseeritud ja isoleeritud spordisüsteemi.

Sport rahvuslikkuse säilitajana

Eesti Spordikomitee eestvedamisel asuti koostama Eesti spordi arengukontseptsiooni, Julgelt kasutati 1920-1940 aastate kogemusi ja Põhjamaade, eriti Soome, spordijuhtide abivalmidust. Koostatud kontseptsiooniprojekt lähtus demokraatlikest väärtustest, spordialakeskse spordikorralduse põhimõtetest, vabal tahtel spordiklubidesse ja -liitudesse ühinemisest, spordist kui kultuuri lahutamatu osast, oma olümpiaorganisatsiooni loomisest.

1988. aastal koondati üheks organisatsiooniks - Koondiseks "Eesti Sport" Eesti Spordikomitee õppe-spordistruktuurid (vastavad valitsused, osakonnad ja spordialade riiklikud treenerid) ning Eesti Kõrgema Spordimeisterlikkuse Kooli (KSMK) spetsialistid ja spordialade osakondade treenerid. See oli esimene arvestatav organisatsiooniline samm spordialakeskse juhtimise teel. Kuid vaatamata eraldumisele Spordikomiteest jätkasid spordiföderatsioonid juriidilise isiku õigusteta, seega ka ilma oma rahade ja pangaarveteta, säilis riiklik ja tsentraalne juhtimine. Esimese iseseisvusaja traditsioonide, teiste Euroopa riikide eeskuju ja spordikontseptsiooni kava mõjul asusid spordiföderatsioonid taotlema suuremat iseseisvust. Vähesel iseseisvusega spordiföderatsioonide tegevus oli reguleeritud riigi poolt. 1988.a. lõpul andis spordikomitee spordiföderatsioonidele õiguse koostada ja kinnitada oma spordialaliidu/föderatsiooni põhikiri ning saavutada iseseisva juriidilise isiku staatus. Sellega oli loodud teine oluline eeldus spordiföderatsioonide tegevuse elustamiseks.

Spordiföderatsioonides kinnitati uued põhikirjad, viidi läbi vabad valimised juhtorganite moodustamiseks, enamikus toimus ka nimevahetus, kus laensõna "föderatsioon" asendati eestikeelse "liiduga", avati oma pangaarved, kavandati oma tegevusplaanid.

Üleminekut tänasele spordikorraldusele kiirendas tunduvalt 14. jaanuaril 1989.a. toimunud Eesti Olümpiakonverentsi otsus taastada Eesti Olümpiakomitee tegevus. See innustas ka paljusid spordiliite lugema ennast enne Teist Maailmasõda tegutsenud vastavate Eesti spordiliitude õigusjärglaseks või veelgi enam, taastama enne sõda eksisteerinud spordiliidu tegevuse. Esimesena reorganiseeris oma tegevuse Eesti Orienteerumislit ning esimesena luges oma tegevuse taastatuks Eesti Jalgpalli Liit.

Iseseisvumise ja ajaloolise järjepidevuse taastamise protsess ei piirunud aga mitte ainult spordialaliitudega. See puudutas ka piirkondlikke spordiliite ning üleriigilisi spordiühendusi. Asuti taastama enne sõda toimunud maakonna spordiliite.

Koondis „Eesti Sport“

Spordiliitude taassünd

Eesti Olümpiakonverents.

Eesti Olümpiakomitee tegevuse taastamine.

Spordiliitude iseseisvumisega tehti nende poolt ettepanek taastada Eesti Spordi Keskliidu tegevus. Ka spordikontseptsiooni pidevalt täiustavas kavas nähti ette vabatahtlike spordiliitude ja ühenduste katusorganisatsioonina Eesti Spordi Keskliidu kohta.

Väga oluliseks sammuks Eesti spordiliikumises oli **II Eesti Spordi Kongress**, mis toimus 16. detsembril 1989.a. Kongressi ettevalmistuseks tehti Eesti Spordikomitee poolt ära põhjalik töö. Kongressil osales enam kui 800 delegeeritud esindajat pea kõigist tollal tegutsenud üleriigilistest ja territoriaalsetest spordiorganisatsioonidest. Päevakorras oli 3 põhiküsimust:

1. Eesti Spordikontseptsiooni vastuvõtmine
2. Eesti Spordi Keskliidu tegevuse taastamise heakskiitmine
3. Eesti Spordiseaduse põhipunktide läbiarutamine.

Kahe esimese põhiküsimuse ühise heakskiitmisega astuti tegelikult demokraatliku spordikorralduse tee. Kongress pöördus Eesti spordiliitude poole ettepanekuga taaselustada Eesti Spordi Keskliit (ESK).

ESK tegevus taastati selleks kokkukutsutud ESK Taastava Kogu koosolekul 17. mail 1990.a., ESK esimesteks liikmeteks said soovi avaldanud ja end selleks ajaks juriidiliseks isikuks kujundanud 3 spordialaliitu ja 3 maakonna spordiliitu. Vabatahtliku ühendusena tegutsenud ESK võttis sisuliselt üle riikliku koondise „Eesti Sport“ spordialadele suunatud tegevuse ja pärast viimase likvideerimistingute lõppu asus alates 1. märtsist 1991.a. vabatahtlikku spordiliikumist koordineerima. Sellel ajal pandi alus infotundide korraldamisele, spordivõistluste kalenderplaani koostamisele ja väljaandmisele, infoteatmike ja meetoodiliste abimaterjalide kirjastamisele, jätkati spordialaste kokkuvõtete koostamist, spordiaasta pidulike lõpuürituste korraldamist ning aasta parimate sportlaste valimise läbiviimist. Põhitegevusena joonistus välja spordiklubide ja spordiliitude loomisele ja nende tegevuse tugevdamisele kaasaaitamine, vabatahtliku spordiliikumise huvide kaitse, ühistele probleemidele keskendumine ning nende lahendamine koos riiklike organitega.

Võtmetähtsusega tegevuseks tollel perioodil oli Eesti spordiliikumise integreerumine rahvusvahelisse spordiellu. Kuigi juba 1991. aasta aprilliks olid enamused spordialaliitudest iseseisvad juriidilised isikud, puudus neil üks hädavajalik tunnus - kuulumine vastavate rahvusvaheliste või Euroopa spordiliitude liikmeskonda ja seeläbi ka oma riigi esindamise võimalus. Eesti spordialaliidud olid keerulises olukorras. Parimad sportlased ja võistkonnad said formaaljuriidiliselt rahvusvahelistel tiitlivõistlustel esineda endiselt ainult NSVL koondvõistkondade koosseisus ja seega vastavate üleliiduliste spordialaföderatsioonide kaudu. Iseseisvate spordialaliitudena ei astunud nad aga N. Liidu

Eesti Spordi Kongress
16.12.1989

Eesti Spordi Keskliidu taastamine

Püüdlused rahvusvahelisele tunnustusele

spordiföderatsioonide liikmeks. Kõik Eesti spordiliitude taotlused saada rahvusvaheliste ja Euroopa spordiliitude liikmeks lükati aga tagasi viidates üldreeglina sarnasele sõnastusele kõikide rahvusvaheliste spordiliitude põhikirjades - igat riiki saab esindada ainult üks vastava spordiala liit. Ja 1991.a. kevadel ja suvel see paraku formaalselt nii ka oli.

RIIKLIK ISESEISVUS JA SPORDIORGANISATSIOONIDE RAHVUSVAHELINE TUNNUSTAMINE

Peale N. Liidu lõplikku kokkuvarisemist 1991. aasta augustis, Eesti Vabariigi väljakuulutamist ja tunnustamist ÜRO ning paljude riikide poolt, andis avasignaali Rahvusvaheline Olümpiakomitee. ROK-i täitevkomitee otsus 18. septembril 1991.a. taastunnustada Eesti Olümpiakomiteed avas kõigile rahvusvahelistele spordiliitudele võimaluse taastada Eesti vastava spordialaliidu liikmelisus või võtta Eesti spordiliidud oma liikmeks. Esimesena taastati Eesti Ujumisliidu liikmelisus FINA-s. Formaalne (taas-)liitumine rahvusvaheliste organisatsioonidega kestis kuni 1994. aastani.

Taastunnustamise järel sai õige sisu vormiliselt juba taastatud EOK. Tuli tagada Eesti sportlaste osavõtt Albertville'i Taliolümpiamängudest ja Barcelona Olümpiamängudest, taasluua rahvusvahelised kontaktid ja koostöö olümpialiikumises.

Kujunes välja tööjaotus EOK ja ESK vahel, milles EOK tegevus oli suunatud olümpiaettevalmistuse ja OM-dest osavõtu tagamisele, rahvusvahelisele suhtlusele ja olümpismi edendamisele ning ESK tegevus rohkem siseriiklikule spordikorraldusele, koostööle spordialaliitude, piirkondlike spordiliitude ja üleriigiliste spordiühingutega ning vabatahtliku spordiliikumise edukaks tegevuseks vajaliku taustsüsteemi kindlustamisele. ESK tegevuse peasuunaks kujunes meetodiline abistamine, juhendamine, konsulteerimine ja koolitamine ning infovahetus, mis oli väga oluline perioodil, kui toimus hoogne spordiklubide loomine ning uute piirkondlike spordiliitude ja spordialaliitude asutamine, samuti sagedased muudatused õigusaktides.

1999.a. lõpul algatasid ESK ja EOK juhid paljude spordiliitude toetusel idee ühendada ESK ja EOK ühtseks ja tugevaks katusorganisatsiooniks, kogu spordiliikumist esindavaks partneriks riigi keskvõimule. Kuigi ESK ja EOK tegevuse eesmärgid ja sisu olid paljuski erinevad, kattusid ESK-sse kuuluvad ja EOK poolt tunnustatud spordiorganisatsioonid ning nende juhtorganitesse valitud isikud suurel määral. Kahest keskusest protsesside juhtimine tekitas mõningast rivaalitsemist ning arusaamatusi spordiliitudega. Ka riigivõim avaldas vaashoiatud toetust võimalikule kahe keskorganisatsiooni ühinemisele.

EOK ja ESK ühinemise peamise plussina nähti spordiliitude ja -ühenduste paremat teenindamist, ajalist kokkuhoidu EOK ja ESK liikme-

EOK taastunnustamine ROK-i poolt

ESK ja EOK ühinemine

tele, kvaliteetsemat otsustusprotsessi ning kokkuhoiu saavutamist paralleelse administratiivsüsteemi ühendamisest.

EOK ja ESK ühinemise otsustamine toimus 21. novembril 2001.a., kui Estonia kontserdisaalis peeti ühel ajal nii EOK täiskogu kui ESK esindajate kogu koosolekud, kus kinnitati uus põhikiri ja valiti juhtorganite liikmed. Paljude Euroopa riikide eeskujul läbi viidud ühinemisprotsess kulges avatult ning heas koostöö vaimus. Juriidiliselt oli EOK ühendav ühendus ja ESK ühendatav ühendus, ühendorganisatsiooni nimeks jäi EOK, kui rahvusvaheliselt enam tuntum ja mõistetavam. Liikmeskonna kujunemine lahendati nii, et ühendorganisatsiooni liikmeteks said ESK liikmeks olnud juriidilised isikud ja seni EOK liikmeks olnud taastajaliikmed samuti teenete eest valitud liikmed ja Olümpiaharta kohaselt OM-del osalenud sportlased.

+ Arvestatava tähendusega Eesti spordiliikumisele on olnud ESK poolt 1993/1994. ja 1998. aastal ning EOK poolt 2002. ja 2006. aastal korraldatud Eesti Spordi Kongressid.

III Eesti Spordi Kongressil Tallinnas (1993/1994) võeti vastu Eesti Spordi Harta, arutati Eesti Spordiseaduse eelnõud ja arendati peateemat „Spordi rollist ühiskonnas“ nelja alateema raames: regionaalne areng, laste ja noorte sport, firmasport, spordi majandamine.

III Eesti Spordi Kongress 1993/1994

IV Eesti Spordi Kongress Viljandis (1998) töötas peateema „Eesti spordiliikumine - tasakaalustatud areng“ raames viiel alateemal: liikumisharrastus, tippспорт - võistlussport – olümpialiikumine, laste ja noorte sport, koostöö sportimistingimuste loomisel, koolitussüsteem spordis

IV Eesti Spordi Kongress 1998

V Eesti Spordi Kongressil Tartus (2002) oli peateema “Spordi rollist ja tähtsusest ühiskonnas”, mille raames kuulati seitsmel alateemal ettekandeid sport ja keskvalitus, sport ja kohalik omavalitsus, sport ja kolmas sektor, sport ja sportlane, sport ja haridus, sport ja äri, sport ja kultuur. Edasi töötas kongress viies sektsioonis: Eesti spordi mudel - 1989. a heakskiidetud mudeli sportlane – klubi – liit toimimise analüüs, sportlane - sportlaste sotsiaalsetest garantiidest, treenerid - treenerite kutsekvalifikatsiooni süsteemi rakendamisest, liikumisharrastus - uute liikumisharrastuse vormide ja viiside vajalikkusest, spordibaasid -investeeringute põhimõtetest spordiehitiste rajamisel.

V Eesti Spordi Kongress 2002

VI Eesti Spordi Kongressil Pärnus (2006) oli läbivaks teemaks „Koostöö spordis“. Kuulati 26 ettekannet riigi keskvõimu ja kohaliku omavalitsuse juhtidelt, majandusjuhtidelt, sportlastelt, erinevate spordiorganisatsioonide juhtidelt ja esindajatelt. Ettekannete põhjal summeeriti kokkuvõtlik arenguraport ja lahendamist vajavad probleemid.

Organiseerunud spordiliikumine on 90 aasta jooksul käinud läbi keerulise arengutee, erinevate perioodide ja oluliste spordiväliste tegurite mõjul muutunud ning kasvanud tänapäeval üheks organiseerunumaks ja suuremaks rahvalikumiseks, mis hõlmab ligi 200 tuhat harrastajat ning mille organisatsioonilises vormis on EOK kui katusorganisatsioon, 63 spordialaliitu, 15 maakonna ja 4 linna spordiliitu, rohkem kui 40 üleriigilist spordiühendust ja ligikaudu 2200 registrisse kantud ning tegutsevat spordiklubi.

VI Eesti Spordi Kongress 2006